

ТОВЧ МЭДЭЭ

Монголын 20 суманд сургууль хоорондын харилцааны хөтөлбөр хэрэгжиж эхэллээ!

Идлэг шонхорын судалгаа ба хамгаалал төслийн хүрээнд хиймэл үүр байрлуулсан нийт сумдын дунд сургуулиудыг олон улсын сургуулиудтай холбож махчин шувуудын байгальд гүйцэтгэх үүрэг, хиймэл үүр байрлуулахын ач холбогдлыг олон нийтэд ойлгуулах зорилгоор 2012 оноос эхлэн “Сургууль хоорондын харилцааны хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлж байна.

Уг зорилгын хүрээнд 5 багц хичээлийн хөтөлбөрийг Монгол, Англи, Араб хэл дээр боловсруулан бэлтгэж, хөтөлбөрт хамрагдаж буй орнуудын сургуулиудаас 9-12 насны аль нэг ангийг сонгож, багш нарыг гарын авлагаар ханган багц хичээлүүдийг сурагчдад заалгаж байна. Мөн АНЭУ-ын Абу Дабигийн Боловсролын зөвлөлөөс гаргасан зөвлөмжийн дагуу сурагчдад махчин шувууд болон гөрөөл амьтад, байгаль дээрх идэш тэжээлийн холбоог ойлгуулахын тулд газар зүйн мэдээллийн систем (GIS) дээр суурилсан хичээлийн хөтөлбөр боловсруулж, тус улсын Ал Муттахида, Ал Рехаб болон Ал Гарбия сургуулиуд дээр хэрэгжүүлж эхлээд байгаа билээ.

Манай улсын хөтөлбөрт хамрагдаж буй сургуулиудийн сурагчид багц хичээл бүрэн судалсаны дараа хавар Идлэг шонхор үүрлэсэн хиймэл үүр дээр зочилдог. Ингэснээр хиймэл үүрэнд бойжиж буй шувуудыг нүдээр үзэж, тэднийг таньж мэдэх боломж бүрддэг. Мөн сурагчид холбоо тогтоож буй сургуулийн сурагчидтайгаа харилцан мэдээлэл солилцохын зэрэгцээ анги бүрээс 5 сурагчийг захианы найзтай болгосоноор хүүхдүүдийн цаашдын харилцаа, хэл, соёлын мэдлэгт тус болж байна.

Одоогоор Монголын доорх 20 сумын сургуулиуд олон улсын 20 сургуультай харилцаатай болсон гайхалтай үр дүнд хүрээд байна.

- Баян сумын сургууль* - Англи, Уэльсийн Глинкойд бага сургууль.
- Бүрэн сумын сургууль* - АНУ, Голф дунд сургууль.
- Баян Өнжүүл сумын сургууль* - АНУ, Рокланд сургууль.
- Баянцагаан сумын сургууль* - АНЭУ, Ал Гарбия сургууль
- Түвшинширээ сумын сургууль* - Англи, Лингфорд бага сургууль.
- Уулбаян сумын сургууль* - АНУ, Жулиан дунд сургууль.
- Сайнцагаан сумын сургууль* - АНУ, Фредрик дунд сургууль.
- Баянхутаг сумын сургууль* - Монголын Англи сургууль.
- Мөнххаан сумын сургууль* - АНЭУ, Ал Рехаб сургууль
- Гурвансайхан сумын сургууль* - Англи, Хэрингтроф бага сургууль.
- Адаацаг сумын сургууль* - Англи, Портчестер сургууль.
- Сүхбаатар сумын сургууль* - АНЭУ, Ал Муттахида сургууль
- Иххэт сумын сургууль* - Нидерланд, Де Тондел сургууль.
- Айраг сумын сургууль* - Нидерланд, Ст Мартинус сургууль.
- Баянмөнх сумын сургууль* - Өмнөд Африк, Бай праймери сургууль.
- Галиар сумын сургууль* - Мальта, Сан Бенедитти хөвгүүдийн сургууль

Дархан сумын сургууль - Эл Салвадор,
 Эл Салвадорын Америк сургууль
Баяндэлгэр сумын сургууль - Словика,
 Максимилиан Хилл сургууль
Баянжаргалан сумын сургууль - АНУ,
 Фернвүүд Монтесори сургууль
Халзан сумын сургууль - Монгол
 улс, Баян Өлгий аймгийн Zayed-ийн
 нэрэмжит сургууль

Сургуулиуд хоорондын идэвхитэй харилцааны үр дүнд зарим сургуулиуд холбоо тогтоож буй Монгол сургуулийн хүнд асуудлыг шийдвэрлэж, гар сунган хамтран ажиллаж байна. Үүний жишээ бол Английн Уэльс мужийн Глинкойд бага сургуулийн багш, сурагчдын сайхан сэтгэл, идэвхи санаачлагатай ажилласны үр дүнд Төв аймгийн Баян сумын сургууль интернеттэй болж, багш, сурагчид хоорондоо чөлөөтэй харилцдаг болсон.

Сургууль хоорондын харилцааны хөтөлбөрт хамрагдсан ангийн сурагчдаар байгаль хамгаалал, хиймэл үүрний ач холбогдол, идлэг шонхорын идэш тэжээл зэрэг өргөн хүрээтэй сэдвийн дор зураг зуруулсан нь хүүхдүүдэд олон талын ач холбогдолтой ажил боллоо. Хөтөлбөрт хамрагдсан 20 сургуулиас ирүүлсэн хүүхдүүдийн шилдэг бүтээлүүдийг ашиглан сурталчилгааны календар хэвлүүлж хөтөлбөрт хамрагдсан сумдын айл өрхөөр тарааж байгаа нь хиймэл үүрний ач холбогдлыг ард иргэдийн дунд ойлгуулахад чухал түлхэц болж байна. Мөн жилд 2 удаа “Сургууль хоорондын харилцааны хөтөлбөр”-ийн сонин гарган тараадаг. Бид 2015 онд олон багц хичээл болон бусад ажлуудыг боловсруулж сурагчдад хүргэх төлөвлөгөөтэй ажиллаж байна. Та бүхэн манай хөтөлбөртэй холбоотой мэдээллийг Монгол болон Англи хэл дээр дараах холбоос руу (www.schoollinksprogramme.org) орж дэлгэрэнгүй мэдээлэл авч болно.

И.Сарангэрэл, Зэрлэг амьтан судлах хамгаалах төв

Монголд анх удаа тогорууны баяр тэмдэглэлээ

Дэлхийн олон улс орнуудад жил бүр Тогорууны баяр зохион байгуулагддаг. Энэ баярын үеэр хүмүүс энэхүү үзэсгэлэнт шувуудыг харан баясахаас гадна, тогоруу болон тэдгээрийн амьдрах орчныг хамгаалах үйлсэд дуу хоолойгоо нэгтгэх боломж бүрддэг байна.

Энэ жил Монголд анх удаа Тогорууны баярыг зургаадугаар сарын 13-ны өдөр Хэнтий аймгийн Биндэр суманд амжилттай зохион байгууллаа. Уг баяр наадмыг Олон улсын тогорууны сан болон Зэрлэг амьтан судлах хамгаалах төвөөс санаачлан БОНХЯ, Биндэр сумын ЗДТГ, ИТХ, Дэлхийн Байгаль Хамгаалах Сан, Онон-Балжийн БЦГ, Хан Хэнтийн ДЦГ, GeoEx компани болон бусад олон байгууллагуудын дэмжлэгтэйгээр амжилттай болж өнгөрлөө.

Тогорууны баяр зохион байгуулагдаж буйн гол зорилго нь Монгол болон дэлхийн хэмжээнд ховордож байгаа цэн тогоруу, мөн ус намгархаг газрын хамгааллын тухай нутгийн иргэдийн ойлголтыг сайжруулахад оршино.

Тус баярын үеэр байгаль орчин, ус намгархаг газрын хамгааллын үндэс, ховор зүйлийн тогоруунууд болон тэдгээрийг хамгаалах асуудлууд, байгаль орчны холбогдох хууль тогтоомжууд, мөн Хурхын хөндийд хийгдэж буй цэн тогорууны судалгааны тухай цогц мэдээллүүдийг байгаль хамгаалал, шувуу судлалын чиглэлээр ажилладаг төрийн болон төрийн бус байгууллагууд нутгийн иргэдэд хүргэлээ. Үүний зэрэгцээ Монгол түмний минь уламжлал болсон үндэсний бөх, сур харваа, хурдан морины уралдаан болж хурсан олныг хөгжөөн баясгав.

Энэ удаагийн баярын онцлох үйл явдлаар Биндэр сумын сурагчид буриад бүжиг бүжиглэж, «Цэн тогоруугаа хамгаалъя» сэдэв дор АНУ-ын алдарт “The Muppet Show” хамтлагийн жүжигчид Heather Henson, Elizabeth Smith нар утсан хүүхэлдэйн тоглолт, Онон-Балжийн БЦГ-ын багш, сурагчид өөрсдийн бэлдсэн цэн тогоруу жүжигчилсэн тоглолт зэргийг толилуулсан нь иргэдэд ихээр таалагдлаа. Үүний зэрэгцээ Зэрлэг амьтан